

بلاغ احمد احمد

جریان نگاشت (۱۲)

توده؛ پیدایی تا پایان

نگاهی به اندیشه و کارنامه حزب توده در عرصه سیاسی ایران

بلاغ
اندیشه
کده
www.BORHAN.ir

فهرست

۷ ..... پیشگفتار

۹ ..... مقدمه

گفتار اول

۱۳ ..... کارنامه حزب توده

۱۴ ..... طرفداری از شوروی

۱۷ ..... سیاست‌های غلط در ماجرای ملی شدن صنعت نفت

۲۰ ..... سقوط

گفتار دوم

۲۳ ..... حزب توده؛ قرائت ارتدکسی از مارکس

۲۴ ..... مارکس در آن موقع چه می‌گفت؟

۲۶ ..... مارکس چگونه در ایران خوانش شد؟

۲۶ ..... روایت توده از مارکس چه بود؟

۲۸ ..... علل موفقیت توده در آغاز شکل‌گیری چه بود؟

گفتار سوم

۳۱ ..... آزمون‌های تاریخی حزب توده

۳۱ ..... شکل‌گیری حزب توده

۳۲ ..... آزمون اول حزب توده در دوره قوام

۳۴ ..... آزمون دوم حزب توده در دوران مصدق

۳۶ ..... آزمون سوم در انقلاب اسلامی

گفتار چهارم

۳۹ ..... تحلیل ناکارآمدی حزب توده در ایران

۳۹ ..... کنشگران رادیکال

۴۱ ..... ایدئولوژی توده

گسست از زیست بوم سنتی ۴۲

ضعف متن ۴۳

گفتار پنجم

واقعیت‌هایی درباره‌ی ۵۳ نفر ۴۷

شرایط بین‌المللی و داخلی ۴۸

مبانی فکری گروه ۵۳ نفر ۵۰

شناخت گروه ارانی از جامعه‌ی ایران ۵۱

نقش ۵۳ نفر در دوره‌ی پهلوی دوم ۵۲

کتاب نامه ۵۵

پیشگفتار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهٰنٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِيْنًا

ای مردم! همانا برای شما از جانب پروردگارتان برهانی آمده است و ما نوری روشنگر (قرآن) به سوی شما فر فرستادیم (نساء: ۱۷۴).

سپاس خداوندی را که بشر را به برهان حقایق وجود ذی جود آخرین فرستاده‌اش و نور روشنی بخش کلام‌الله مجید هدایت کرد و ملت شریف ایران را با هدیه‌ی آسمانی انقلاب اسلامی و حیات در ذیل نعمت ولایت در مسیر رشد و تعالی قرار داد.

انقلاب اسلامی نعمت بی‌بدیلی بود که رهین ملت ایران شد تا مسیر تمدن‌سازی اسلامی و الگو شدن برای جهان بشریت را پیماید و البته در این طریق، راه ناپیموده هنوز زیاد است و نیازمند گام‌هایی استوار و خردورزانه هستیم. اندیشکده‌ی برهان که متشکل از جمعی از فرزندان انقلاب اسلامی است، کانونی است فعال در زمینه‌ی تبیین گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی. تلاش این مؤسسه‌ی اندیشه‌محور بر این است که با تکیه بر سرمایه و استعداد معرفتی-علمی نیروهای فرهیخته‌ی جریان انقلابی و ارزشی، به تبیین گفتمان انقلاب کمک کند و در مسیر تربیت نیروهای فکری تراز انقلاب اسلامی و یا به تعبیری، «مؤمن اندیشه‌ورز جهادی» بکوشد.

مؤسسه برهان مسیر مطلوب خود را حرکت در چارچوب الگوی امام-امت می‌داند

و بر این اساس، مبنای گفتمان‌سازی جهادگران فکری این اندیشکده بر پایه‌ی تبیین بیانات و دغدغه‌ها و مطالبات سیاسی-فرهنگی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تولید پژوهش‌های معرفتی و راهبردی معطوف به این مهم است. اندیشکده‌ی برهان بر آن است که در مسیر یک جهاد فکری و اعتقادی منسجم و متنقن با پاسخگویی مستدل و منطقی به پرسش‌ها و مسئله‌های کنونی جامعه، گره‌گشایی از معضلات فکری و نظری و شبهه‌زدایی و تولید تحلیل و تأملات سالم و پالوده از کج‌اندیشی و انحراف، گام بردارد.

جریان‌نگاشت حاضر حاصل تلاش جمعی از پژوهشگران اندیشکده برهان است که به اندیشه و کارنامه‌ی حزب توده در عرصه‌ی سیاسی ایران می‌پردازد. لازم است از زحمات آقایان روح‌الله اسلامی و محمود ذکاوت که در نگارش این اثر مشارکت داشته‌اند، کمال سپاسگزاری به عمل آید.

امید است این اثر، گامی کوچک اما مؤثر در شناخت و تعمیق گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی و بازخوانی اندیشه‌های ناب اسلامی و مورد رضایت پرچمدار هدایت بشر، حضرت ولی‌عصر (عج) قرار گیرد.

محمدحواد اخوان

مدیر اندیشکده برهان